

morgen

pedagogische
visie

Ontdekkend spelen,
uitdagend werken

Gezonde
Kinderopvang

voorwoord

Spelen staat voorop!

Spelenderwijs leren is waar wij voor staan. In hun spel ontwikkelen kinderen zich. Het leven is één grote ontdekkingstocht die wij voor hen verrijken. Vanuit een veilige haven en liefdevolle aandacht gaan 'onze' kinderen op avontuur en mogen ze zelf ontdekkingen doen. Het spelen staat daarbij centraal. Spelenderwijs ontwikkelen kinderen zich. Alleen, met elkaar en met onze medewerkers. Ze onderzoeken alles om zich heen, ze oefenen met bewegingen, het omgaan met materiaal, taal, afstand en nabijheid, oplossingen bedenken. Hiermee leggen ze de basis voor hun '21e -eeuwse vaardigheden' zoals communiceren, samenwerken, zelfregulering, kritisch denken, creatief denken en probleem oplossen, die in een volgende fase van hun leven zich verder ontwikkelt.

We gebruiken in dit stuk de officiële term 'pedagogisch professional', die de meer gangbare term 'leidster' of 'pedagogisch medewerker' vervangt. We bedoelen daarmee zowel de vrouwelijke als de mannelijke medewerker. Als we over 'de ouder' schrijven, bedoelen we zowel ouders als verzorgers. Voor de leesbaarheid gebruiken we vaak de mannelijke vorm, bijvoorbeeld 'het kind in zijn spel'. We hebben het dan over meisjes en jongens.

Mag ik spelen?

Mijn hoofd zit vol gedachten

Vol geluiden, geuren, kleuren

Ik kan niet wachten

Wil verder door die deuren

Ik wil vliegen, springen, spelen

Fantaseren en bewegen

Al mijn ideeën delen

Niemand houd me tegen

Zoals onze visie het zegt:

Van spelen leer je pas echt!

Spelenderwijs leren gunnen wij alle kinderen. We doen wij dit in ieder geval binnen al onze kindercentra in de regio, en we stimuleren dit ook bij onze ouders en brengen dit mee naar onze samenwerkingspartners. Hiermee verbinden wij de verschillende leefwerelden van de kinderen en bouwen we met elkaar een vertrouwensrelatie op. We willen uiteindelijk allemaal 'het beste voor het kind' en proberen daarin tot een gezamenlijke aanpak te komen. Voor elk kind is het fijn als de samenwerking soepel verloopt.

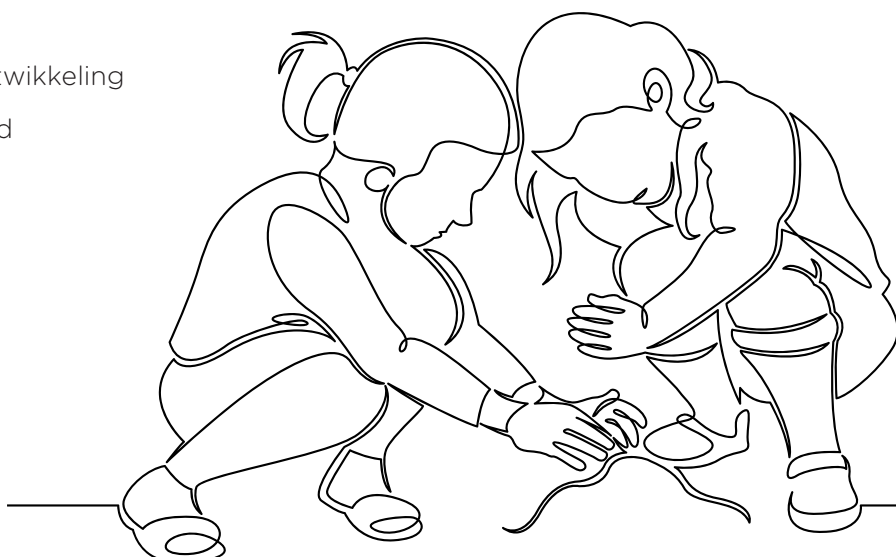
Spelenderwijs jezelf verrijken; wie wil er nou niet nog even kind zijn?

Heel veel leesplezier toegewenst!

Daniëlle Baas

bestuurder/directeur

Inleiding	5	4. Hoe is de ruimte?	16
1. Wie is dit kind?	6	4.1 Een aantrekkelijke plek	
1.1 Je mag er zijn		4.2 Is dit mijn groep?	
1.2 Ieder kind is anders		4.3 Ruimte om te ontdekken	
1.3 Ontdekken en spelen is leren		4.4 Altijd naar buiten	
1.4 Een stevige basis		5. Wie doet er mee?	20
2. Wie is de medewerker?	10	5.1 Samen opvoeden	
2.1 De persoon is belangrijk		5.2 Van cupcake tot kritische noot	
2.2 Samenwerken en nadenken		5.3 School en vrije tijd	
2.3 Uitdagend werken		5.4 Het kind voorop!	
2.4 Omgaan met verschillen		6. Bronnen	22
3. Hoe is de groep?	12	Gebruikte bronnen	
3.1 De groep is anders dan thuis			
3.2 Ritme, rituelen en regels			
3.3 Spannende relaties: sociale ontwikkeling			
3.4 Op avontuur in de buitenwereld			

Samen werken aan kindontwikkeling

Bij ons draait alles om de kinderen. 'Ontdekend spelen' is het motto om het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen te bevorderen. We zorgen voor een veilige en uitdagende omgeving, waar kinderen graag komen. Met ieder kind bouwen we een vertrouwensrelatie op. Elk kind is voor ons een uitdaging: soms een raadsel, soms een open boek. Alle kinderen worden opgenomen in de groep en leren zichzelf daar beter kennen. Samen met de kinderen maken wij de groep tot een dynamische en gezellige plek, waar de kinderen zich thuis voelen, vrienden maken en leren 'meedoen'.

Wij werken vanuit de 10 thema's gezonde kinderopvang. Wij werken samen met ouders en organisaties rondom het kind. De ouders zijn onze belangrijkste samenwerkingspartners. Zij kennen hun kind als geen ander. Wij willen graag met de ouder in gesprek blijven en samen vorm geven aan de wereld van het kind. De scholen worden steeds belangrijker in de samenwerking. Er ontstaan steeds meer 'brede scholen' en 'integrale kindcentra' waarin kinderopvang en onderwijs samenwerken. Morgen juicht die samenwerking toe.

Wat zijn de grote lijnen?

De basis van ons pedagogisch denken en doen staat in de Wet Kinderopvang. Het gaat om vier opvoedingsdoelen die als volgt omschreven zijn door Marianne Riksen Walraven:

1. Het bieden van emotionele en fysieke veiligheid aan kinderen
2. Het bevorderen van de persoonlijke competentie van kinderen
3. Het bevorderen van sociale competenties van kinderen
4. Socialisatie door overdracht van waarden en normen.

Wij voegen daar de samenwerking met ouders en scholen aan toe. Het is niet zo dat we per hoofdstuk een basisdoel uitwerken. We beginnen bij het kind en kijken vanuit het kind naar de medewerker, de groep, de ruimte en de samenwerking. De doelen lopen als een rode draad door alle hoofdstukken heen.

1. Het kind: ontwikkelt zelfvertrouwen door positieve aandacht en ondersteuning

Ieder kind heeft behoefte aan veiligheid en liefdevolle aandacht. Vanuit een veilige haven durft het kind 'op avontuur' te gaan en kan het zich ontwikkelen. Dat geldt voor iedere leeftijd.

1.1 Je mag er zijn

Voor een jonge baby zijn een vertrouwd gezicht en een bekende stem heel belangrijk. De aandacht die het kind krijgt op momenten dat het nodig is, geeft het kind een gevoel van welbevinden. Zo bouwt de baby een vertrouwensband op met degene die hem verzorgt, voedt en troost. De pedagogisch professional die met hem praat en lacht, die hem optilt en draagt, geeft de baby het gevoel: 'Ik mag er zijn' en 'Het is goed hier.'

Kinderen die als dreumes of peuter op de groep komen, kunnen heel verschillend reageren. Soms hebben ze veel moeite met het afscheid nemen, soms storten ze zich direct op het spelmateriaal. De één durft zich nauwelijks door de groep te bewegen, de ander lijkt zich helemaal op z'n gemak te voelen. Door goed te observeren en in te spelen op wat het kind aan-

geeft, bouwen we met ieder kind een vertrouwensrelatie op.

Kleuters zijn wel gewend om in een groep te verblijven, maar moeten op de BSO vaak wennen aan de aanwezigheid van (veel) grotere kinderen. Voor schoolkinderen is de BSO een plek om te ontspannen na een dag op school. Zij voelen zich thuis in een stabiele groep met bekende leeftijdsgenoten. Een goede communicatie met de school en een soepele overgang naar de BSO bevorderen het welbevinden van het kind op de BSO. Op alle leeftijden is het ontwikkelen van zelfvertrouwen belangrijk, daarom geven we alle kinderen veel positieve aandacht en ondersteuning.

1.2 Ieder kind is anders

'Een berk is een berk en een beuk is een beuk. Probeer niet om van een berk een beuk te maken.' Deze uitspraak, van de pedagoog Janusz Korczak, inspireert ons om ieder kind te aanvaarden, met al zijn goede en minder goede eigenschappen. Pedagogisch professionals begeleiden kinderen in hun zoektocht door het leven. Het kind leert met vallen en opstaan wie

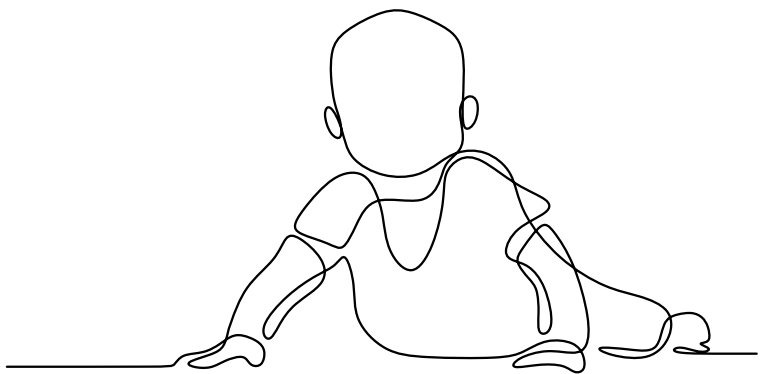
het is en wat het kan. Wij helpen de kinderen om te ontdekken waar hun interesses liggen en wat ze nodig hebben om een stapje verder te komen in hun ontwikkeling. We geven ze daarbij zo veel mogelijk ruimte om zelf te ontdekken en zelf keuzes te maken.

Een baby krijgt de ruimte om zich binnen veilige grenzen te bewegen. Peuters en kleuters willen het graag 'zelf doen': boterham smeren, jas aantrekken, klimmen en klauteren. Op de BSO bieden we kinderen steeds nieuwe activiteiten aan, zodat ze hun eigen talenten leren ontdekken. Soms gaan kinderen in hun zoektocht over hun eigen grenzen heen: ze gillen en schreeuwen, doen elkaar pijn en pakken speel-

goed van elkaar af. Dit gedrag keuren we af; we laten zien hoe het wel kan en leggen uit dat ieder kind recht heeft op zijn eigen ruimte.

1.3 Ontdekken en spelen is leren

Voor jonge kinderen is het leven een grote ontdekkingstocht. Wij bieden ze een wereld waarin ze zoveel mogelijk zelf ontdekkingen mogen doen. Het spelen staat daarbij centraal. Een baby van drie à vier maanden speelt al met de eigen handjes en leert zo het eigen lichaam kennen. Nabijheid van de pedagogisch professional is daarbij belangrijk: de stem, de handen, het gezicht en het hele lichaam van de ander zijn het mooiste speelgoed voor de baby.

Als het kind gaat kruipen en lopen, breidt zijn speelgebied zich uit: overal kan gespeeld worden. Daarvoor heeft het kind een overzichtelijke ruimte nodig en een intieme sfeer waar de pedagogisch professional dicht bij de kinderen is. In deze fase kan het kind zichzelf nog niet begrenzen, wij doen dat op een positieve manier en zorgen ervoor dat de kinderen niet overprikkeld raken.

Peuters gaan steeds meer zelf vorm geven aan hun spel: ze leren bouwen en spelen met elkaar allerlei fantasiespelletjes. Samen delen is soms nog moeilijk. Daarom is de aanwezigheid van de pedagogisch professional in de speelhoek nodig: zij laat zien en benoemt steeds weer hoe het wél kan. Zo krijgen kinderen steeds meer plezier in het samen spelen en breiden de spelvormen zich verder uit.

In hun spel ontwikkelen kinderen zich. Ze onderzoeken alles om zich heen, ze oefenen met bewegingen, het omgaan met materiaal, taal, afstand en nabijheid en oplossingen bedenken. Hiermee leggen ze de basis voor hun '21ste-eeuwse vaardigheden' zoals communiceren, samenwerken, zelfregulering, kritisch denken, creatief denken en probleem oplossen, die in een volgende fase verder ontwikkeld worden.

Naast het vrij spel bieden we ook gestructureerde activiteiten aan, soms met een thema. Hier leren de kinderen weer nieuwe dingen, bijvoorbeeld liedjes, muziek, dans, expressie, sport, verhalen, tekenen en knutselen. Wij gaan ook op avontuur naar buiten en doen allerlei activiteiten in de natuur. Van jongs af aan maken kinderen kennis met techniekactiviteiten, zodat alle interessegebieden van de kinderen aan bod kunnen komen.

Zelfs als een kind even 'niks doet' leert het heel veel: het verwerkt alle indrukken of observeert de andere kinderen of zit na te denken. Wij gunnen het kind deze momentjes en laten het even met rust.

1.4 Een stevige basis

Jonge kinderen leren met hun hele lichaam. De zintuigen en de motoriek zijn het belangrijkste. Baby's verkennen alles met hun mond: ze sabbelen, likken en proeven alles wat binnen hun bereik komt. Ze leren uit zichzelf omrollen, kruipen, zitten, staan en lopen. Wij stemmen onze begeleiding hierop af, zodat de baby's een stevige basis ontwikkelen voor het verdere leren.

In een aantal peutergroepen bieden we extra stimulans voor kinderen die thuis een andere moedertaal leren of die thuis nog weinig taal geleerd hebben. Met behulp van een voor-schoolse educatie (VE) programma spelen we in op de ontwikkeling van de kinderen. Hier-

door ervaren de kinderen de overgang naar de basisschool als een 'doorgaande lijn'.

In het leven van kinderen is mediagebruik een vanzelfsprekendheid. Daarom maken we op de groepen niet alleen gebruik van boeken en tijdschriften, maar ook van tablets, computers en televisie. We zetten deze media in voor het reilen en zeilen van de groep, bijvoorbeeld het maken van foto's van activiteiten of het bekijken van een filmpje dat past bij het thema waar we mee bezig zijn. Dit allemaal naast

andere vormen van spel en contact, zoals buitenspelen en samen eten.

Pedagogisch professionals vragen de kinderen of ze weten wat ze aan het doen zijn, bijvoorbeeld of ze de informatie begrijpen en doorzien. Hiermee leren kinderen dat ze niet alles wat ze tegenkomen voor 'waar' moeten aannemen, zelf activiteiten kunnen bedenken en manieren van samenwerken kunnen uitproberen. Zo leveren we een bijdrage aan de opvoeding van kinderen met betrekking tot mediawijsheid, een belangrijke 21ste-eeuwse vaardigheid.

2. De medewerker: creëert met een positieve instelling een fijne sfeer in de groep.

De pedagogisch professional bouwt een persoonlijke band op met ieder kind. Als professionele krachten stemmen medewerkers hun werkwijze af op de visie van Morgen en op het Kwaliteitshandboek van Morgen.

2.1 De persoon is belangrijk

Maar de persoon zelf speelt naast de kennis, beroepshouding en vaardigheden ook een belangrijke rol. De persoon bepaalt voor een belangrijk deel het pedagogisch klimaat in de groep. Een positieve instelling is nodig om elke dag een fijne sfeer te creëren in de groep.

Samen plezier maken en kunnen genieten van de kinderen horen daarbij. De pedagogisch professional biedt kinderen een veilige en fijne plek, waar alle kinderen zich welkom voelen.

2.2 Samenwerken en nadenken

Er is veel te doen in een groep met kinderen. Goede samenwerking is nodig om alles soepel te laten verlopen. Iedere medewerker is mentor van een aantal kinderen die ze observeert en volgt in hun ontwikkeling. Regelmatig staan we stil bij ieder kind en bij de aanpak in de groep.

Wij vragen van pedagogisch professionals om na te denken over hun pedagogisch handelen en positieve suggesties van collega's toe te passen in het werk. Door op een positieve manier elkaars handelen ter discussie te stellen, ontstaat een eerlijke samenwerking, waarbij je elkaar helpt en de sfeer in de groep positief blijft. Kinderen voelen heel goed aan of de samenwerking in de groep goed is. Dit draagt bij aan hun gevoel van veiligheid en welbevinden.

2.3 Uitdagend werken

Vaste routines in de groep zijn belangrijk, maar ze moeten niet té vast worden. Dan gaan te veel dingen 'op de automatische piloot' en ontstaat er verveling. Kinderen hebben nieuwe uitdagingen nodig en de pedagogisch professionals ook! Thema's en activiteiten kunnen verfrissend werken, maar er is meer nodig om het werk uitdagend te houden. De begeleiding

op de kindercentra en het jaarlijks scholingsaanbod bieden de medewerkers nieuwe impulsen. De pedagogen vertalen actuele ontwikkelingen naar de werkvloer en passen deze toe in de trainingen binnen de Morgen Academie. Zij volgen hoe de medewerkers het geleerde toepassen in hun groep. Voor de voorschoolse educatie en de samenwerking met de basisschool bieden we een apart scholingstraject aan. Zo blijft werken bij Morgen een uitdaging!

2.4 Omgaan met verschillen

Ouders hebben vaak een andere kijk op opvoeding dan wij. Wij verwachten van de pedagogisch professionals dat ze zich openstellen voor de aanpak van ouders en dat zij hun oordeel over een gezin kunnen uitstellen. Met de Morgen visie in hun hoofd gaan zij het gesprek met de ouder aan. Wat er ook gebeurt: een positieve houding ten opzichte van iedere ouder en ieder kind is nodig om met elkaar in gesprek te blijven.

3. De groep: ieder kind voelt zich gezien en geaccepteerd

Alle kinderen zijn welkom! Bij kinderen met een handicap of kinderen uit het speciaal onderwijs bekijken we samen met de ouder of wij het kind een passende plek kunnen bieden.

3.1 De groep is anders dan thuis

Of het nu een babygroep is, een peutergroep, een 'verticale' groep (nul tot vier jaar) of een groep op de BSO: in de groep is het anders dan thuis. In de groep ontmoeten kinderen elkaar en leren ze omgaan met diversiteit en (culturele) verschillen.

Voor een goed groepsgevoel vinden wij het belangrijk dat ieder kind zich gezien en geaccepteerd voelt. Daarom noemen we vaak de namen van de kinderen, bijvoorbeeld aan tafel of tijdens een activiteit. Door veel te benoemen wat de kinderen met elkaar doen, ontstaat een gevoel van verbondenheid, een 'wij' gevoel in de groep.

3.2 Ritme, rituelen en regels

Bij sommige kindercentra van Morgen begint het dagritme al vroeg, met een gezamenlijk

ontbijt voordat de school of het kinderdagverblijf start. Samen aan tafel eten is een belangrijk groepsmoment. Wij zorgen voor gezonde voeding op tafel en adviseren de ouders over gezonde traktaties.

Spelenderwijs leren wij kinderen om mee te doen aan het dagritme en de regels van de groep. Rituelen en regels geven de kinderen houvast in de groep. Het maakt voorspelbaar wat er gaat gebeuren. We hebben een aantal rituelen in de groep, zoals het uitzwaaien of een vast liedje voor het eten.

Bij een regel leggen we uit wat we van kinderen verwachten. Bijvoorbeeld dat je kunt zeggen als je iets niet leuk vindt, maar dat je niet

mag slaan. Uiteraard geven de pedagogisch professionals zelf het goede voorbeeld door ieder kind met respect te behandelen.

Met de oudere kinderen gaan we in gesprek over de gang van zaken in de groep. Kinderparticipatie bevordert het 'wij' gevoel en de betrokkenheid van kinderen bij hun omgeving. Door van het samen tafeldekken en samen opruimen een leuke activiteit te maken, leren kinderen zich verantwoordelijk voelen voor hun groep.

3.3 Spannende relaties: sociale ontwikkeling

Vraag een kind wat hij of zij leuk vindt op de BSO en het zal vaak antwoorden: 'mijn vrienden'. Samen spelen, samen lol maken en avonturen beleven: in de ontmoeting met andere kinderen leert een kind veel over zichzelf. Baby's kunnen al heel geïnteresseerd naar elkaar kijken en naar elkaar toe bewegen. Peuters gaan steeds meer samen spelen en elkaar begrijpen. Bij het samen spelen gebruiken kinderen hun hele lichaam: ze rollen over elkaar heen, staan boos met hun armen over elkaar of stoeien met elkaar. Soms is dit 'ontdekken' van elkaar heel letterlijk, dan proberen ze elkaar bijvoorbeeld uit te kleden. Meestal is dit puur uit nieuwsgierigheid naar hoe een ander kind eruit ziet. Wij begrenzen de kinderen hierin op luchtige toon, zodat het voor iedereen binnen veilige grenzen blijft. Zo leren kinderen wat de normen en waarden

op seksueel gebied zijn en ontwikkelen ze hun sociale vaardigheden.

Van jongs af aan stimuleren we dat kinderen elkaar helpen en samen spelen. Natuurlijk zijn er ook botsingen en conflicten tussen kinderen in een groep. Wij bieden kinderen de ruimte om - binnen veilige grenzen - conflicten met elkaar op te lossen. Zo leren ze opkomen voor zichzelf en rekening houden met anderen. Kinderen die graag 'op zichzelf' zijn, dagen we uit tot samenspel, waarbij we wel hun wensen en grenzen respecteren.

3.4 Op avontuur in de buitenwereld

Ook buiten de groepen valt er veel te beleven voor de kinderen. Voor de baby's is het buitenspelen in onze tuin al een uitdaging. Met de peuters maken we regelmatig uitstapjes om de buurt te verkennen. We gaan bijvoorbeeld naar het park, de bibliotheek, de kinderboerderij of de speeltuin.

Met de BSO gaan we weer een stapje verder: een speurtocht in de wijk, insecten zoeken in een park, een museumbezoek of een spel in het bos. Vooral in de schoolvakanties kunnen we de hele dag met de groep op stap. Samen met de kinderen bereiden we ons voor. Na afloop maken we een creatieve verwerking, bijvoorbeeld een fotoverslag. Zo maken we onze avonturen inzichtelijk voor collega's, kinderen en ouders.

4. De ruimte: alles is hier gericht op het welbevinden van het kind

Een plek waar je je thuis voelt, waar je graag komt, waar je je veilig voelt, maar waar je ook spannende avonturen kunt beleven. Dat is wat wij op ieder kindercentrum willen bieden aan kinderen en medewerkers.

4.1 Een aantrekkelijke plek

Zodra je een kindercentrum van Morgen binnenkomt, voel je de 'pedagogische kracht' van de ruimte: alles is hier gericht op het welbevinden van kinderen. De groepen zijn overzichtelijk ingedeeld in hoeken. Op kindhoogte is er van alles te zien en te pakken. Overall is ruimte om te spelen.

De baby's moeten vanuit elke plek de pedagogisch professional kunnen zien. Dit geeft hen een gevoel van veiligheid. Voor de peuters zijn er verschillende speelhoeken, waar kinderen in groepjes samen kunnen spelen. Er zijn ook plekken waar kinderen zelfstandig en ongestoord kunnen spelen. Als kinderen de groep goed kennen, kunnen ze zelf het spelmateriaal pakken en weer opruimen. Op de BSO betrekken we de kinderen bij de inrich-

ting van de ruimte: wat zijn hun favoriete speelhoeken en welke nieuwe uitdagingen vragen ze? Alle ruimten voldoen aan strenge normen voor de veiligheid en hygiëne en ook hier wordt de zelfstandigheid van kinderen gestimuleerd: zelf het trapje opklimmen naar de verschoonplek, zelf naar de wc gaan, plassen en handen wassen.

4.2 Is dit mijn groep?

In een groep met kinderen is het soms druk. Veel kinderen hebben behoefte om zich even terug te trekken uit de drukte op een rustige plek in de ruimte. Iedere groep heeft daarom ook rustige hoeken. Voor baby's is dat een hoge box of een grote grondbox, waar niet gelopen wordt. Dreumesen kunnen zich onder de hoge box verstoppen of 'kiekeboe' spelen achter een gordijntje. Grotere kinderen hebben behoefte aan een rustige hoek om alleen te spelen of gewoon eventjes te zitten.

In het kindercentrum is de ruimte van iedereen, net als de meubels en het speelgoed. Door persoonlijke accenten aan te brengen, bevorderen we het gevoel van 'erbij horen'. Voor ieder kind is er een eigen kapstok en een

eigen mand of plek voor persoonlijke spulletjes. Er zijn foto's waar kinderen zichzelf kunnen zien. Deze foto's tonen de diversiteit in de groep. Ook in het spelmateriaal maken we deze diversiteit zichtbaar.

4.3 Ruimte om te ontdekken

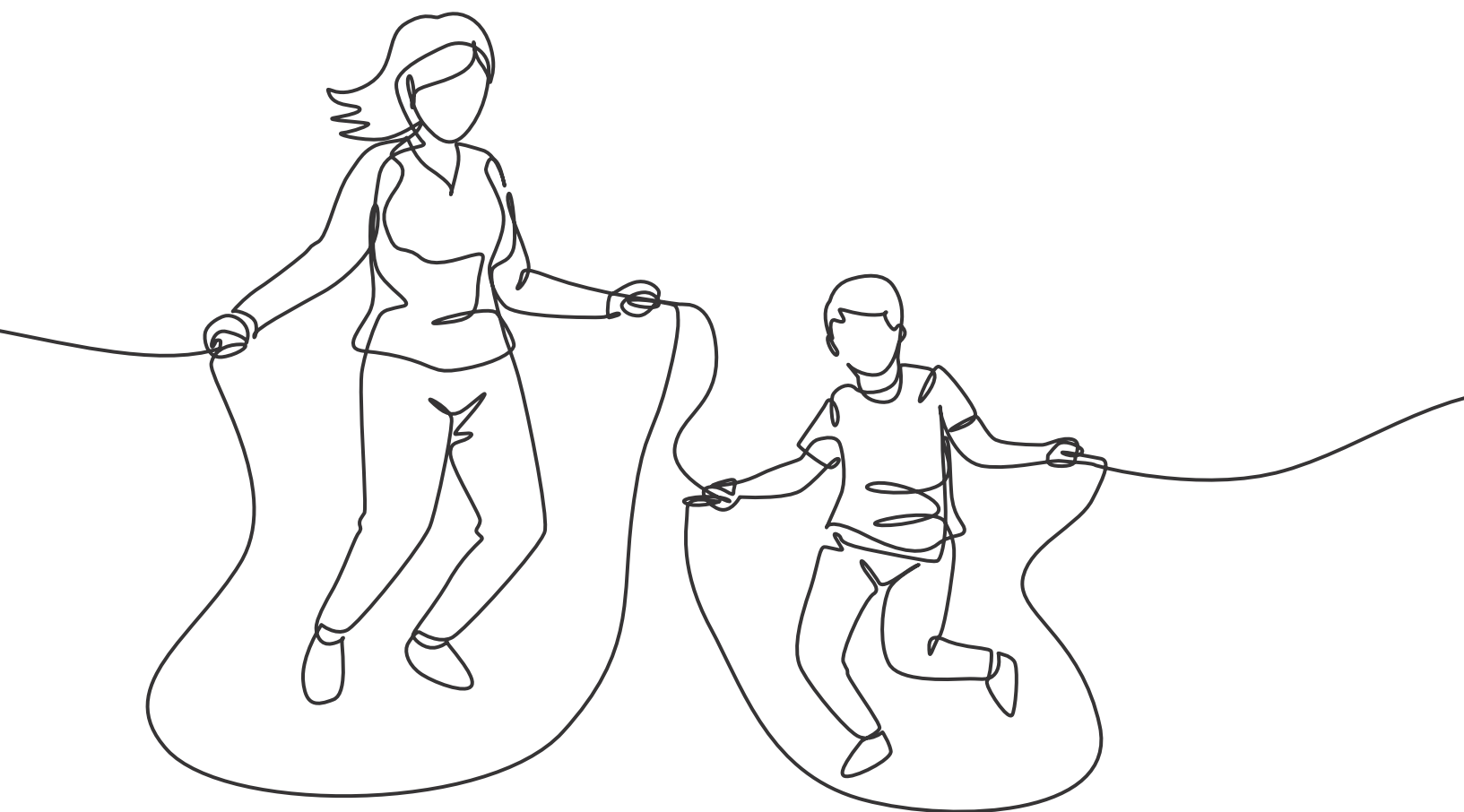
Jonge kinderen leren veel door zelf te bewegen, hun zintuigen te gebruiken, te herhalen en anderen te imiteren. We sluiten hierop aan met spelmateriaal dat past bij de ontwikkelingsfasen die het kind doorloopt.

Voor de baby's is er bijvoorbeeld veel materiaal om te voelen, te kijken en te luisteren; zoals zachte ballen en poppen, een voelkleed met

verschillende materialen (ruw, glad, harig, ribbelig), voelboeken met een knisperend geluid, een spiegel en een plek om naar buiten te kijken. Er is veel ruimte om vrij te bewegen.

Voor de peuters zijn er hoeken voor actief spel, zoals een poppenhoek, een bouwhoek en een auto-/ techniek hoek. Peuterboeken of verkleedkleden vinden de kinderen in een rustige hoek. Als er met een thema wordt gewerkt, kan de poppenhoek een 'ziekenhoek' worden of zijn er 'schatten uit de natuur' te ontdekken in de lente- of herfsthoek.

Op de BSO hebben kinderen zelf een stem bij de inrichting van hoeken. Misschien willen zij

een hoek om te chillen, een computer of technische hoek, een 'meidenhoek' waar niemand anders mag komen of een stiltehoek om tot rust te komen.

4.4 Altijd naar buiten

Voor kinderen en medewerkers is het lekker om de groepsruimte even te verlaten. Soms is er een hal, waar de kinderen kunnen klimmen en rondstruinen. Altijd is er een buitenruimte met veilige speelplekken, waar verschillende activiteiten plaats kunnen vinden.

De buitenruimte wordt meestal gebruikt door verschillende groepen. Daarom maken we hier ook verschillende plekken, elk met een eigen

functie en dynamiek. Voor de baby's is er een afgeschermd gedeelte waar ze veilig kunnen slapen in de kinderwagen of vrij kunnen bewegen op de grond. Er is een plek waar kinderen met zand kunnen spelen, er zijn planten of er is een moestuin en er is veel 'vrije ruimte' om te bewegen en samen te spelen. Kortom: een buitenruimte die veiligheid en uitdaging biedt.

Het buitenspelen is belangrijk. Iedere dag (behalve bij extreem slecht weer) wordt er buitengespeeld. Buiten doen de kinderen andere ervaringen op dan binnen: ze voelen de wind, de frisse lucht, ze kunnen meer bewegen, anders samen spelen en nieuwe zintuig-

lijke indrukken opdoen. Er is veel gelegenheid tot klimmen, rennen, fietsen en spelen met de bal. Niet alle kinderen zijn hier dol op, zij mogen buiten ook andere activiteiten doen zoals tekenen, verven of lezen. We doen buiten ook groepsactiviteiten: samen eten, picknicken, kringspelletjes, tikkertje, verstoppertje en allerlei sporten.

De kinderen kunnen zich steeds opnieuw verwonderen: over licht en schaduw, beestjes in de tuin of het opkomen van de zelf gezaaide bloemen en groenten.

5. Ouders: door een gezamenlijke aanpak bereiken we het beste voor het kind

We nemen de tijd om ouders te leren kennen, door belangstelling voor de thuiswereld van ieder kind te tonen en regelmatig aan ouders te vragen hoe het thuis gaat. Zo bouwen we met elkaar een vertrouwensrelatie op.

5.1 Samen opvoeden

We willen allemaal 'het beste voor het kind' en proberen daarin tot een gezamenlijke aanpak te komen. Voor elk kind is het fijn als de samenwerking tussen ouders en medewerkers van het kindercentrum soepel verloopt.

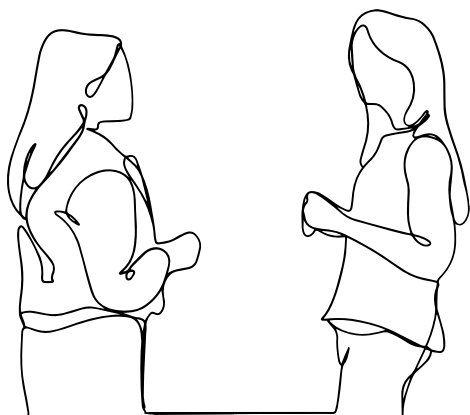
Wij laten ouders zo goed mogelijk zien hoe wij met de kinderen werken. Al zijn er nog zo veel mooie foto's en leuke nieuwsbrieven, ouders

maken vooral het begin en het eind van de dag mee. Dat zijn vaak drukke momenten, waar we eventjes informatie met elkaar uit kunnen wisselen. We nodigen ouders uit om bij het brengen en ophalen in de groep te komen. Samen proberen we de overgang van thuis naar de groep en van de groep naar huis voor het kind zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Om ook eens rustig en wat uitgebreider met elkaar te kunnen praten, nodigen we ouders uit voor een gesprek. Aan de hand van onze observaties staan we stil bij het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Iedereen heeft eigen opvattingen over opvoeding. Opvoeding in een groep gaat anders dan opvoeden thuis. We gaan graag met ouders in gesprek over de visie van Morgen op opvoeding. Bij meningsverschillen blijven we op een eerlijke en respectvolle manier met elkaar in gesprek. Het belang van het kind staat daarbij altijd centraal.

5.2 Van cupcake tot kritische noot

Wij waarderen iedere vorm van ouderbetrokkenheid. Of het nu gaat om het bakken van cupcakes voor een zomerfeest of het kraken

van een kritische noot over ons pedagogisch plan. Ouders kunnen meedoen bij het organiseren van een zomerfeest of een ouderavond, waar we elkaar in informele sfeer kunnen ontmoeten. In de oudercommissie kunnen ouders meepraten en meebeslissen over allerlei zaken, zoals de inrichting van het kindercentrum en het pedagogisch beleid. We horen graag hoe ouders denken over onze werkwijze. Dat kan variëren van het beleg dat we op het brood smeren tot onze pedagogische visie op kinderen. Iedere inbreng van ouders wordt gewaardeerd!

5.3 School en vrije tijd

Er bestaan allerlei verbindingslijnen tussen kinderopvang en onderwijs. Verschillen zijn er ook. Binnen Morgen kan het per kindercentrum verschillen hoe nauw de samenwerking met de school is. Sommige kindercentra blijven een zelfstandig kinderdagverblijf of BSO.

Op de BSO gaat het om de vrije tijd van kinderen, waarbij kinderen zelf een stem hebben hoe ze die vrije tijd willen invullen. Op school ligt het accent meer op het formele leren. Over de planning van het schooljaar en het ophalen van de kinderen is er altijd contact tussen de school en de BSO, zodat de overgang van school naar BSO soepel verloopt voor de kinderen.

In de 'Brede school' en het 'Integrale kindcentrum' gaat de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs veel verder. Samen

met school vormen we dan één team en werken we met dezelfde visie en pedagogische aanpak.

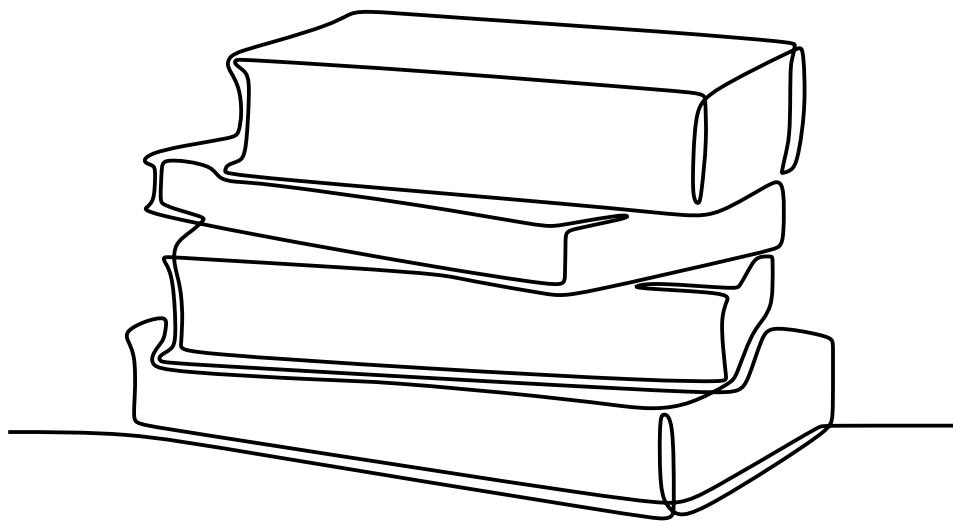
Bij de voorschoolse educatie (VE) is er een 'doorgaande lijn' van de peutergroepen naar de basisschool. Zo kan de school voortbouwen op de basis die in de peutergroep is gelegd. Bij de overgang naar groep 1 van de basisschool geven we onze observaties van het kind aan de ouder mee. Als de ouder dit goed vindt, kunnen we de observaties ook rechtstreeks aan de leerkracht overdragen, we spreken dan van een 'warme overdracht'.

Meer informatie over de samenwerking met school en andere instellingen in de wijk staat in het Pedagogisch Plan van Aanpak van ieder kindercentrum.

5.4 Het kind voorop!

In alles wat wij in dit stuk beschreven hebben, staat het belang van de kinderen voorop. Wij hebben niet beschreven wat kinderen allemaal moeten leren of hoe wij ze de nodige vaardigheden bijbrengen. We zien kinderen als volwaardige mensen. Ze mogen zelf ontdekken wie ze zijn en wat ze kunnen. Met vallen en opstaan. Elke dag opnieuw hebben ze recht op de dag van vandaag en kunnen we ons samen verwonderen. Hun ontdekkingen in het spel zijn voor ons een uitdaging in het werk.

6. Bronnen

Websites

- www.gezondekinderopvang.nl
- www.gezondeschool.nl
- www.kennisnet.nl/artikel/nieuw-model-21e-eeuwse-vaardigheden/
- www.nji.nl/toolboxmediaopvoeding Factsheet Media in het gezin, Nederlands Jeugdinstituut (Utrecht | 2015).

Documentatie

- Branche organisatie Kinderopvang, Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK). (september 2017).
- Joop Berding: In de ban van het kind. Pedagogisch handelen in de kinderopvang. (Assen 2005).
- Anke van Keulen, Elly Singer, Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar (Amsterdam | 2012).
- Ontdekkend spelen, uitdagend werken. Pedagogische visie van Morgen voor pedagogisch medewerkers. (2009).
- Pedagogen Morgen, Verslag van de bijeenkomst 'Verrijking Pedagogische visie' met medewerkers. (Morgen | 2017).
- Liesbeth Schreuder e.a., Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar.(Amsterdam | 2011).
- Elly Singer en Loes Kleerekoper, Pedagogisch Kader Kindercentra 0-4 jaar. (Maarssen | 2009).

Dit is een uitgave van:

kinderopvang

morgen

Martin Campslaan 3 | 2286 SB Rijswijk

kinderopvangmorgen.nl

© Kinderopvang Morgen 2025

Niets uit deze uitgave, tekst en beeld, mag
vermenigvuldigd of gebruikt worden zonder
nadrukkelijke toestemming van Kinderopvang
Morgen.